GORDANA SIMIĆ

06.02.2022. 15:34
Pogledano: 700 puta

Kutak za rani rast i razvoj

Veliki broj roditelja koji su upućeni od strane ljekara obratilo nam se i tražilo da pružimo podršku djetetu i uključimo ga u predškolski program kao vid rane intervencije.

MOJA PEDAGOŠKA UVJERENJA

Holistički, odnosno cjeloviti razvoj djeteta kojem se teži, prihvata obrazac odnosa prema djetetu kao jedinstvenom i cjelovitom biću. Iako su predškolski programi najčešće predstavljeni kroz nekoliko širokih razvojnih aspekata koji su pojedinačno opisani, u dobroj praksi se integrišu na način koji obezbjeđuje da dijete konstruiše i razvija znanja te da se razvija kroz mnogostrano i bogato iskustvo na dosljedan, smislen i cjelovit način. Kvalitetnim predškolskim programima mogu se postići pozitivni dugoročni i kratkoročni uticaji na dijete, a putem dječijeg razvoja taj uticaj se proširuje kako na porodicu, tako i na društvo u cjelini.

Pedagoška uvjerenja kojim se vodimo u praksi svakako bi mogla da se iskažu kroz misao Marije Montesori:

„Djetetov život predstavlja liniju koja spaja dvije generacije odraslih. On u isto vrijeme stvara i biva stvoren; od odraslog polazi i u njemu završava. Takav je put, staza života. Bavljenje tim životom, tako tijesno vezanim za život odraslog, nagradiće nas novim zanimanjem i svjetlošću.“

KRATAK OPIS PRAKSE

Praksa je proizašla iz nemogućnosti pružanja podrške svoj djeci sa smetnjama u razvoju, u smislu da nismo u mogućnosti smjestiti u ustanovu svako dijete koje ima smetnju u razvoju i kojem je neophodna podrška. Naime, u ustanovi borave tri djeteta koja imaju Rješenje o razvrstavanju, dok osam djece nema rješenje i nalaze se u opservaciji stručnog tima. S obzirom na to da do sada nijedno dijete sa smetnjama u razvoju nismo odbili, roditelji su prevazišli barijere i prihvatili odstupanja u razvoju kod djece te se svakodnevno javljaju za pomoć predškolskoj ustanovi.

Došli smo na ideju da oformimo Kutak za rani rast i razvoj u jednoj prostoriji u ustanovi gdje se odvija individualni rad sa djecom koja imaju smetnju ili poteškoću u razvoju. Defektolog sa saradnicima za vaspitača u okviru kutka radi individualne tretmane sa djecom, zatim provodi djelimičnu inkluziju (part time inclusion ili partial classroom inclusion) za djecu čije potrebe iziskuju ovakav vid tretmana, a nalaze se u boravku u vrtiću.

Ono što je novo jeste da djeca čiji se roditelji obraćaju našoj ustanovi za podršku djetetu sa smetnjama, a nismo u mogućnosti da im obezbijedimo boravak u ustanovi zbog propisanog broja djece u grupi, roditeljima nudimo podršku kroz Kutak za rani rast i razvoj potpuno besplatno i pružamo im podršku stručnih saradnika iz ustanove, ali isto tako i spoljnih stručnih saradnika.

POLAZIŠTA

Kutak za rani rast i razvoj nastao je iz potrebe veće brige i podrške za djecu sa smetnjama u razvoju. U našoj ustanovi, kao što smo već naveli, boravi veći broj djece koja imaju određenu poteškoću ili smetnju u razvoju, a mi nismo imuni na zahtjeve roditelja koji žele svoju djecu sa poteškoćom u razvoju uključiti u predškolski program.

Ustanova smo koja veoma vodi računa o saradnji sa roditeljima, ne samo sa roditeljima čija djeca borave u ustanovi, nego i sa roditeljima čija djeca još uvijek nisu na boravku u ustanovi. Ustanova pruža mnogo mogućnosti upravo za djecu koja zbog ograničenog broja mjesta u ustanovi ne borave kod nas, kroz programe besplatnih radionica, uključivanja u projekte koje ustanova uspješno realizuje, kao i edukacije za roditelje, pogotovo gdje je potrebna dodatna podrška djeci, ali i roditeljima u razvijanju roditeljskih kompetencija.

Veliki broj roditelja koji su upućeni od strane ljekara obratio nam se i tražio da pružimo podršku djetetu i uključimo ga u predškolski program kao vid rane intervencije. Broj djece u grupama je ograničen, pogotovo kada boravi dijete sa poteškoćama, te tako i vaspitači u grupama dolaze u situaciju veoma otežanog rada, što svakako ne treba dozvoliti, jer bi to dovelo do neadekvatne podrške za djecu tipičnog razvoja i djecu sa poteškoćama u razvoju, što svakako nije cilj vaspitno-obrazovnog procesa i rada u predškolskoj ustanovi.

Tada se rodila ideja, s obzirom na to da smo ove godine oformili pedagoško-defektološku službu u ustanovi, koja pruža podršku u vidu rane intervencije kod djece koja borave kod nas, da usluge

Kutka za rani rast i razvoj proširimo na lokalnu zajednicu i potpuno besplatno radimo individualne tretmane sa djecom sa smetnjama u razvoju i provodimo djelimičnu inkluziju (part time inclusion ili partial classroom inclusion) koja se sprovodi u evropskim državama. Stručna služba ustanove u saradnji sa spoljnim stručnim saradnicima potpuno volonterski pruža tretmane i podršku djeci i porodicama.

CILJ I ŽELJENI ISHODI

Smatramo da je vid djelovanja stručnih lica kroz Kutak za rani rast i razvoj veoma učinkovit u pružanju podrške kako djeci tako i porodicama djece sa poteškoćama. Smatramo da na ovaj način pripremamo i dijete i roditelje za potpuno uključivanje djece sa smetnjama i poteškoćama u razvoju u inkluzivno obrazovanje ili otvaramo druge mogućnosti pomoći u cilju razvijanja maksimalnih potencijala kod svakog pojedinačnog djeteta. Smatramo da kao društvo, a pogotovo kao vaspitno-obrazovni radnici, profesionalci u struci i kao ljudi ni u jednom trenutku ne smijemo zaboraviti ni na jedno dijete.

DETALJAN OPIS REALIZACIJE

1. korak – upoznavanje roditelja djeteta sa smetnjama u razvoju kroz individualne sastanke i razgovore
Roditelj djeteta sa smetnjama ili poteškoćom u razvoju, koji nam se javi sa propratnom dokumentacijom od ljekara kojim se preporučuje boravak u predškolskoj ustanovi, dobija termin za razgovor kojem prisustvuje defektolog, pedagog i direktor ustanove. Roditelj obrazlaže svoj problem, dok mu saradnici i rukovodstvo daju informacije o načinu smještanja djeteta u predškolsku ustanovu i mogućnosti koje mu ustanova nudi – boravak u Kutku za rani rast i razvoj.

2. korak – upoznavanje djeteta sa smetnjama u razvoju u prisustvu roditelja
Sljedeća faza podrazumijeva dolazak roditelja sa djetetom i upoznavanje stručne službe sa funkcionisanjem djeteta kroz praktični rad sa djetetom uz prisustvo roditelja, gdje je roditelj samo u ulozi posmatrača. Ovo je važno jer roditelj dijete posmatra subjektivno i iz uloge roditelja, te često ne može dati sve relevantne informacije o svim aspektima razvoja djeteta. Zato je važna ova faza u kojoj možemo sagledati realniju sliku ponašanja i funkcionisanja djeteta prije same opservacije. Posmatraju se osnovni aspekti funkcionisanja djeteta kao što su samostalnost u obavljanju određenih radnji, razvijenost motorike, pažnja i koncentracija, razumijevanje verbalnih uputa, kontakt očima i razvijenost govora.

3. korak – opservacija djeteta kroz igru i učenje
Opservaciju realizuje opservacioni tim (defektolog, pedagog, psiholog, pedijatar, logoped i vaspitači uzrasne grupe kojoj dijete pripada). Opservacija traje najmanje tri mjeseca, a najduže godinu dana, s tim da je optimalno vrijeme šest mjeseci. Nakon tog perioda vrši se retestiranje kako bi se utvrdilo početno i trenutno stanje funkcionisanja djeteta. Opservacija se vrši na osnovu skala procjene koje jasno definišu odstupanja u svakom od aspekata razvoja djeteta.

4. korak – zaključak opservacionog tima

Na osnovu rezultata opservacije popunjava se i potpisuje opservacioni karton djeteta. U njemu se definišu jake i slabije strane djeteta kroz različite aspekte razvoja. Na osnovu skala procjene utvrđuje se preporučeni tretman, vrijeme realizacije rada i boravka u ustanovi te način pružanja podrške djetetu kroz Kutak za rani rast i razvoj, kao i eventualna potreba za asistentom.

5. korak – izrada individualizovanog programa rada (IOP)

Program je usmjeren na pružanje podrške djetetu u oblastima njegovih slabije razvijenih ili nerazvijenih aspekata razvoja. Izradom IOP-a definišu se ciljevi i ishodi koje dijete treba postići, kao i aktivnosti kojima će se podržati razvoj određenog aspekta. Takođe se određuje sedmična zastupljenost aktivnosti, broj sati rada i očekivani period za postizanje planiranih ishoda.

6. korak – primjena IOP-a

IOP se primjenjuje individualnim pristupom svakom djetetu. Nekoj djeci su potrebni individualni tretmani, dok je kod druge djece potrebno kombinovati individualni rad i djelimičnu inkluziju kroz uključivanje u uzrasnu grupu. Postoje i djeca kod kojih je potrebno uključiti samo logopedski tretman. U primjeni programa sarađujemo i sa ličnim ljekarima djeteta te primjenjujemo njihove preporuke. Vrijeme koje dijete provodi u Kutku tokom sedmice određuje opservacioni tim ustanove.

7. korak – edukacije roditelja kroz predavanja i radionice

Organizovana je panel diskusija pod nazivom „Pitajte nas!“ kojoj su prisustvovali roditelji djece tipičnog razvoja i djece sa poteškoćama u razvoju. U uvodnom dijelu defektolozi, socijalni radnik i psiholog govorili su o djeci sa poteškoćama u razvoju, mogućim uzrocima i značaju rane intervencije. Diskusija je trajala tri sata, a roditelji su otvoreno govorili o svojim iskustvima i problemima. Posebno je bilo važno upoznavanje roditelja djece tipičnog razvoja sa načinima podrške vršnjacima sa poteškoćama.

8. korak – uključivanje roditelja u vaspitno-obrazovni rad ustanove

Radionica za roditelje „Roditelj–vaspitač“ realizovana je tako da su roditelji koji su se dobrovoljno prijavili učestvovali u radu vrtićke grupe u ulozi vaspitača tokom jednog dana. Na taj način su imali priliku bolje razumjeti funkcionisanje djece sa poteškoćama u grupi i značaj vršnjačke podrške. U okviru radionice učestvovale su i majke djevojčica sa poteškoćama – jedna majka djevojčice sa Down sindromom koja boravi u starijoj grupi, te majka slabovide djevojčice. Zajedničkim aktivnostima izrađivali su poklone za djecu u grupi i širili poruku prihvatanja i podrške.

9. korak – retest i zaključci

Nakon određenog perioda primjene IOP-a vrši se retestiranje kako bi se procijenio napredak djeteta. Na osnovu rezultata donose se zaključci o nastavku rada ili se roditelji upućuju na druge stručne službe i ustanove koje mogu pružiti dodatni vid podrške ukoliko je to potrebno.

10. korak – uključivanje djeteta u vaspitno-obrazovnu grupu
U skladu sa napretkom djeteta i preporukama stručnog tima, dijete se postepeno uključuje u redovnu vaspitno-obrazovnu grupu.

EFEKTI I POSTIGNUTI REZULTATI

Možemo s pravom reći da podrška koju pružamo djeci sa smetnjama u razvoju, kako kroz uzrasne grupe tako i kroz Kutak za rani rast i razvoj, daje vidljive rezultate. Svaka uzrasna grupa u našoj ustanovi ima jedno ili dva djeteta sa poteškoćama, a napredak je posebno vidljiv u socio-emocionalnom aspektu razvoja djece.

Posebno značajan rezultat ogleda se u promjeni stava i emocionalnog stanja roditelja. Roditelji koji dobiju dijagnozu za svoje dijete često prolaze kroz težak emotivni period i osjećaj izolovanosti. Dolazak u ustanovu i uključivanje u aktivnosti Kutka za rani rast i razvoj pruža im osjećaj podrške, prihvaćenosti i nade.

Otvorenost roditelja za saradnju potvrđuje i činjenica da trenutno podršku kroz Kutak za rani rast i razvoj dobija 14 djece. Napredak djece prati se kroz opservacione kartone u kojima su zabilježeni rezultati na početku uključivanja u program i nakon određenog perioda primjene individualizovanog programa rada.

Dodatnu potvrdu rezultata daju i zaključci pedijatara koji prate djecu izvan ustanove. Pozitivni efekti vidljivi su i kroz zadovoljstvo roditelja, prihvatanje djece od strane vršnjaka, kao i kroz aktivnosti poput panel diskusija i radionice „Roditelj–vaspitač“, koje dodatno jačaju saradnju između porodice i ustanove.

DODATNI KOMENTARI I SUGESTIJE DRUGIM NASTAVNICIMA
Ako ste vođeni mišlju da svako dijete treba biti dio vaspitno-obrazovnog procesa i da se u njemu osjeća dobro i prihvaćeno od strane zajednice, učinite dodatni korak koji se od vas profesionalaca i očekuje. Ponekad je dovoljno izdvojiti malo vremena i jedan mali prostor koji će biti namijenjen djeci kojoj vaše malo znači mnogo.

Tags

NIN

Collections

NIN nagrada NIN 2022